

Nr. 20 September 1988

NYTT FRA GRENLAND ÆTTEHISTORIELAG

TEMA:

Kirkebok – latin

INNHold - NR. 20 SEPTEMBER 1988

KIRKEBOK - LATIN.....	SIDE	3
SLEKTSOPPTEGNELSER PÅ PC.....	"	6
EN LITEN OPPDAGELSE.....	"	8
SLEKTSHISTORIELAGET VESTFOLD/BUSKERUD.....	"	8
BYGDEBOK FOR BAMBLE.....	"	9
LAGSNYTT.....	"	12

REDAKSJONSKOMITE:

THOR GUNDERSEN, SIVERT URNES VEI 55, 3700 SKIEN	TLF. 522784
ROAR F. NESSE, HÅVUNDV. 377, 3900 PORSGRUNN	" 501087
DAG STRAUME, CAMILLA COLLETS VEI 13, 3700 SKIEN	" 521847
PER CHR.SVENDSEN, HOVET RING 55, 3900 PORSGRUNN	" 512416

PÅMELDING AV NYE MEDLEMMER, HENVENDELSE:

ALF GRANLY, GRAVAVEIEN 52, 3940 HEISTAD	TLF. 511271
TORBJØRN AASETRE, MØRJEVEIEN 146, 3947 LANGANGEN	" 568143

Kirkebok- latin

Jeg ble tilfeldigvis oppmerksom på at det skulle finnes en ordliste over kirkebok-Latin i tidsskriftet Middelalderforum nr. 12.

Jeg skaffet meg dette gjennom Skien Bibliotek og fant dette så interessant at jeg har laget noen eksemplarer.

I kirkebøkene finnes endel latinske ord som er vanskelige å forstå. Kanskje kan denne liste være til hjelp.

Dag Straume

Den tyske genealog Erich Ventscher ga i 1936 ut en håndbok *Einführung in die praktische Genealogie* (Görlitz, 169 s., ill., 1 pl.). Bak i boka finner vi et register over latinske ord og uttrykk funnet i eldre tyske kilder, særlig kirkebøker, med tysk oversettelse. Når forfatteren skriver at dette er latin fra middelalderen, mener han - hva angår kirkebøkene - 1500-tallet. Kirkeboklatinene, som kjennes her til lands fra 1500-tallet, har også nordisk interesse og gis derfor ut her i Middelalderforum med oversettelse til norsk.

KLAUS BERGERSEN

a, ab	fra	avunculus	onkel
ab hoc mense	fra denne måned	avus	bestefar
abbas	abbed	balneator	badetjener, bader
abbatissa	abbedisse	baro	baron
abortivus	for tidlig født	baro	friherre
acatholicus	ikkekatolsk	biennium	toårsperiode
actum	hendt	brasiator	brygger
actum	utstedt	braxator	brygger
adolescens	ungling	camera imperialis	riksrett
adulterium	ekteskapsbrudd	carnifex	slakter
aedituus	kirkefader	castellanus	borgmann
aedituus	klokker	caupo	gjestgiver
aetatis suae (aet.)	hans/hennes alder	caupona	gjestgiveri
agnatus	blodsfrende, mannlige	caupona	skjenkested
agricola	bonde	cellarium	kjeller
agricola	jordbruker	cellarius	kjeller-, kjøkkenmester
alumnus	elev	census	avgift
ancilla	tjenestepike	census	leie
anniversarium	årsdag	centuria	kompani
apud	hos	civis (civ.)	borger
archiater	lege	coelebs	ugift
arcularius	snekker	coemeterium	gravplass
armiductor	fektemester	coemeterium	kirkegård
armiger	vepner	cognatio	blodsbånd
artis peritus	bevandret i kunst	cognatus	blodsfrende
Ascensio Domini	Kristi Himmelfart	collega	lærer (i latinskole)
aurifaber	gullsmed	comes	greve, følgesvenn
ava, avia	bestemor	comitissa	grevinne
avi	aner	commater	gudmor
avunculus	morbror		

compater	fadder	heredes	arvingene
compater	gudfar	hereditas	ary
conditus	arbar	heres	arving
conjuges	ektefolk	honestus	arbar
conjux	ektemann, hustru	honestus	arlig
consanguinitas	blodsslektskap	hora (h.)	time
consul	borgermester	hora matutina	morgentime
consul	rådmann	hora vespertina	kveldstime
contra	mot	hospes	gjestgiver
conversus	omvendt	hospes	vert
copulatio	forlovelse	hufe	liten gård
coram	foran vitner	hufe	småbruk
coram	hos	humatus	begravet
costa	ribben	ibidem	likeledes
cultor	student, interessert	ignotus	fremmed
cum	med	ignotus	ukjent
curator	formynder	illustris	opphøyet
curriculum vitae	livsløp	illustrissima domina	arverdige frue
custos	klokker, kirketjener	imperator	keiser
datum (d.)	gitt	imperator	keiserinne
de	fra	impraegnata	svanger (før ekteskapet)
dedit	han/hun har gitt	in n. baptisatus	nøddøpt
deflorata	defloreert	incertus	usikker, ubestemt
denuntiatio	lysning	incola	innbygger
didymi	tvillinger	infans	barn
domicellus	junker	infra urbem	innen byen
domina	fru	ingenuus	fribåren, den frie
dominium	herredømme	inquilinus	innbygger
dominus (Dnus)	herr	institor	kremmer, kjøpmann
domus	hus, hjem	institor	marsjandisehandler
donatio	gave	inthonizati sunt	de er blitt viet
donditio	yrke	judeus	dommer
dotalitium	livrente	junior (jun.)	junior, d.y.
dux	fører	juris utriusque doctor	doktor i romersk/kanonisk
dux	hertug	jurisconsultus (ictus)	rettslærd
dynastes	adelsmenn	juvenis (juv.)	rett
e, ex	av, fra	laboriosus	ungling, svenn
eccl.ad s. spiritum	den hellige ånds kirke	lanio, lanius	flittig, arbeidssom
ecclesia (eccl.)	kirke	legio	slakter
eius loco	i hans sted	legitimus	regiment
emeritus (em.)	avgått	levans	ekteskapelig
epicedium	minnedikt	levans	amme
episcopus	biskop	levavit	fadder
eques	ridder	liber	han/hun bar til dåpen
eques	rytter	liber	bok
et	og	liber	fri
ex illegitimo thoro	utenomekteskapelig	liber baro	friherre
ex massa hereditatis	av arvemassen	liber rusticus	fribonde
ex parentibus judaeis	av jødiske foreldre	liber sepulorum	begravelsesregister
ex primo matrimonio	av første ekteskap	liberi	de frie, herrene
extra muros	utenfor murene	ligatus	ektemann
extra urbem	utenfor byen	linifex, lintearius	linvever
faber	smed	locus	sted
faber cupri	koppersmed	locus sigilli (L.S.)	seglets plass
familia	familie	lorarius	salmaker
familia	huslyd	ludi magister	skolemester
familiaris	pårørende	ludi moderator	skolemester
famulus	knekt	lustrum	femårsperiode
famulus	væpner	macellio	slakter
fidejussio	kausjon	magister (H., Hag.)	magister (akadem. grad)
fidejussor	fadder	magister (H., Hag.)	mester
fidejussor	kausjonist	manu propria (m. p.)	med egen hånd
fidelis	trofast	marita	hustru
filia (f.)	datter	mariti	ektefolk
filia relicta	gjenlevende datter	maritus	brudgom
filia unica	eneste datter	maritus	ektemann
filiiaster	stesønn, stebarn	mater (m.)	mor
filiiaster	stedatter	mater meretrix	ugift mor
fillola	liten datter	matertera	morsøster
fillolus	liten sønn	matrimonium	ekteskap
fillius (f.)	sønn	matrimonium contraxer.	inngikk ekteskap
fillius unicus	eneste sønn	matrimonium subsequens	følgende ekteskap
folium (f., fol.)	blad (i bok)	matrina	gudmor
frater (fr.)	bror	mercator	handelsmann
frater germanus	tvillingbror	mercator	kjøpmann
gemellae	tvillinger, kvinnelige	mercator ferri	isenkremmer
gemelli (gem.)	tvillinger	meridies	middag
gener	onkel, også fetter, slekt	miles	rytter
generosus	edel	miles	soldat
generosus	storsinnet	miles dimissus	dimittert soldat
genitores (gen.)	foreldre	miles gregarius	menig
gens	mannssiden	militis proles	soldatbarn
genult	han avlet	mola, molendinum, molina	mølle
genus	kjønn	molendinarius, molitor	møller
germana	søster	monachus	munk
germanus	bror	monialis	nonne
gravida	svanger	munire	bekreftede ved segl
haeretica	kjetterske	nata	født
haereticus	kjetter	natione	av nasjonalitet

necessitas	nødvendighet	proneptis	barnebarnsbarn (pike)
nepos	barnebarn, nevø	puella	pike
nepos	nevø	puella pudica	anstendig pike
neptis	barnebarn, niese	puer	gutt
neptis	niese	puerpera	barselkone
nomen	navn	puerperium	barselseng
nomine	kalt, av navn, ved navn	pupillus	morløs
nomine	navngitt	quondam	engang
nota bene (N.B.)	merk	r.i.p.	han/hun hvile i fred!
nothus	uekte barn	regina	dronning
noverca	stemor	regius (reg.)	kongelig
novercus	stefar	relicta (rel.)	etterlatt, enke
nuptiae	bryllup	requiescat in pace	han/hun hvile i fred!
nuptias celebrare	feire bryllup	reverendus dominus (R.D.)	ærverdig herre
nurus	svigerdatter	rex	konge
obit (o.)	han/hun er død	rusticus	bonde
obstetricator	fødselshjelper	rusticus	jordbruker
obstetrix	jordmor	sacrista, sacristanus	klokker
olim	fordum	sanctissimae (SS.)	teologisk kandidat
operarius	daglønner	sartor	skredder
operarius	håndverker	scholaris	skoleelev
oppidum	by	scorta	ugift mor
orbus	foreldreløst barn	scortator	ugift far
ordinis O.S.B.	benediktinerordenen	scriba	skriver
ordinis minoris S.F.I	fransiskanerordenen	scriptor	skriver
ordo	orden	scultetus	lensmann
origo	opprinnelse	seductor	forfører
oriundus ex	stammende fra, barn av	sellator	salmaker
orphanus	foreldreløst barn	senior (Sen.)	eldre, den eldre
pagina (p., pag.)	side (i bok)	sepultor mortuorum	graver
pagulus	liten landsby	servus	embetsmann
pagus	landsby	servus	tjener
pannifex	klesvever	sexus	kjønn (mannlig/kvinnelig)
pannitonsor	klesskjærer	sic	så
parentes (p., par.)	foreldrene	socer	svigerfar
parochianus	kapellan	socrinus	svoger, søstermann
parochianus	prestebarn	socrus	svigermor
parochus	prest	solemnitatio	troløvelse
pastor	hyrde	solvit	han/hun har løst (betalt)
pastor	prest	soror	søster
pastor huius loci	menighetens prest	sororius	svoger
pastor primarius	prost	sponsa	brud
pater (p.)	far	sponsus	brudgom
pater semper incertus	far usikker	sponsus	den forlovede
patres	fedre	spurius	uekte sønn
patres	foreldre	stirps	slekt
patres	forfedre	stirps	stamme
patria	fedreland	stuprata	besvangret (før ekteskapet)
patria	hjemby	sub	under
patria	hjemsted	sub capitaneo	under kaptein ...
patrini, paterni (patr.)	fadderne	sub tutela	under formynderskap (av) ..
patruelis	brorsønn	suscepit (susc.)	han/hun holdt over dåpen
patruelis	nevø	susceptor (susc.)	dåpsvitne
patruus	farbror	susceptor (susc.)	fadder
patruus	onkel	susceprix	gudmor
pellifex, pelli	buntmaker	sutor	skomaker
peregrinus	fremmed	taberna	kro
peregrinus	innvandrer	taberna	skjenkested
peritus	bevandret	tabernator	krovert
peritus	erfaren	tamquam	som
plae memoriae	til frønt minne	tamquam avia	som bestemor
pictor	maler	tegularius	teglbrenner
piscator	fisker	tempus	tid
piscina	fiskedam	testimonium	vitnemål
pistor	baker	testis (T.)	vitne, også fadder
pius	from	textor	vever
platea	gate	thorus	ekteskap
platea	smug	thorus	seng
poeta coronatus (p.c.)	kronet dikter	tomus (T.)	bind (av et verk)
poeta laureatus	laurbærkranset dikter	triennium	tre år
posterl	etterlatte	trigeminii	trillinger
posthuma	født etter farens død	tunc temporis	på den tid
posthumus	født etter farens død	tutor	formynder
praesentibus	i nærvar av (vitner)	unicus	eneste
praetor	borgermester	urbs	by
praetor	lensmann	uterque	begge
praetorium	rådhus	utriusque juris	begge (slags) rett
privignus	stesønn (til en far)	uxor	hustru
pro tempore (p.t.)	under tiden	uxoratus	gift
proavia	oldemor	venerabilis	ærverdig
proavus	oldefar	verbi divini minister	predikant
probandus	under prøve, på vilkår (s)	vespillo	graver
procurator	fullmektig	vespillo	likbrer
professionis suae	ifølge hans yrke	vexillifer	fenrik
proles	avkom	vice	i stedet for
proles spuria	uekte barn	vicecurio	visekorporal
promulgatio	lysning	vicus	landsby
promulgatio	oppsigelse	vide	se
pronepos	barnebarnsbarn		

viduus (v.)	vi har sett	vistelator	spelman
vidua relicta	etterlatt enke	vitarius	glassmester
viduus	enkemann	vitriator	glassmester
vigore	kraft	vitricus (vit.)	kirkefader
vigore pactorum	i kraft av pakt	vitricus (vit.)	stefar
villa	landsby	vitricus (vit.)	svigerfar
villicus	godsforvalter	vota secunda	andre ekteskap
villicus	landsbyboer	vulgo	alminnelig
vir	mann	vulgo	folkelig
vir strenuus	streng mann	xenodochium	herberge
virgo	jomfru	xenodochium	hospital
virgo honesta	erbar jomfru	zonarius	gjørtler
		zonarius	messing-smed

SLEKTSOPPTEGNELSER PÅ PC.

De som eier eller har adgang til en såkalt PC eller personlig datamaskin vil kanskje være interessert i å bruke denne til å lagre sine slektshistoriske opptegnelser. Selv bruker jeg et dataprogram som heter "Genealogy on Display" til å notere opplysninger og kilder, til å få utskrift av navnelister og kildehenvisninger og til å få utskrift av anetavler og stamtavler. Anetavler og stamtavler kan i tillegg vises på skjermen og selvfølgelig også det som finnes av opplysninger om enkelt-personer.

Programmet fordrer en IBM-kompatibel datamaskin med minimum 256K minne, MS-DOS operativsystem utgave 2.00 eller senere og BASIC eller BASICA. En diskettstasjon er minstekrav, men to er bedre, og skjermen kan være mono eller farge. En skriver for vanlige A4 ark er tilstrekkelig.

Fordeelene ved et slikt data-program er at man får god oversikt og orden, pen og rask utskrift av opplysningene og sist, men ikke minst at det er enkelt å tilføye nye opplysninger og å rette feil. En feil rettes bare på ett sted, resten går av seg selv. Anetavlene skrives ut med 5 generasjoner pr ark (se eksempel), tavlene med etterkommere etter en person skrives ut med 4 generasjoner pr ark-gruppe (ingen begrensning på antall barn/ektefeller). Programmet sorterer de forskjellige navnelistene i nummerorden og alfabetisk, men de kan med litt hjelp viderebehandles med vanlige DOS eller tekstbehandlingskommandoer. Selv synes jeg det er nyttig å kunne sortere etter fødselsår eller patronym, eller å kunne plukke ut bestemte navnegrupper eller fødselsår.

Dataprogrammet, "M8003+:Family Tree/Genealogy on Display", er et "bruker-støttet" program og kan bestilles fra

Seltec Computer Products Ltd.,
"Farley Hall",
Wokingham Road,
Bracknell,
Berkshire RG12 5EU,
ENGLAND.

Det koster £ 21 levert på 2 stk. 5,25" disketter, £ 22 hvis du ønsker 3,5" disketter. Porto og ekspedisjonsgebyr er inkludert i prisene. Oppgi diskettstørrelse og operativsystem ved bestillingen som forhåndsbetales.

PEDIGREE CHART of:

Daniel Nicolaj BARTH sskr

Person Record: 21

Prepared: 03-02-1988

At (time): 22:08:34

		1 BARTH; bfgd, Daniel	
	5 BARTH kjp pwr, Jacob		
	IB: - 1709	2 ORTING, Margrete Jacobs	
	IW: Kragerø,		
9 BARTH kjp pwr, Daniel	I Marr:		
IB: 27 jun 1738	ID: 1775	3 BÖCKMANN; srdr kjp, Abr	
IW: Kragerø,	IW: Kragerø,		
I Marr: 1 mar 1764	6 BÖCKMANN, Elisabeth Catl		
ID: 13 sep 1794	B: 1713	4 CHRISTENSEN, Elisabeth	
IW: Kragerø,	W:		
	D: 1744		
	W: Kragerø,		
11 BARTH; skpt srdr, Abraham Bockmann			
IB: 9 okt 1768			
IW: Kragerø,			
I Marr:			
ID: 13 nov 1827			
IW:			
	7 MØLLER; kjp, Thomas Hanl		
	IB: ccc 1710		
	IW:		
10 MØLLER, Margrethe Katri	I Marr: 22 jun 1734		
B: 1740	ID: a 1740		
W: Kragerø,	IW: ssv Kragerø,		
D: 6 aug 1812	8 BØESEN, Marichen		
W: Kragerø,	B: ccc 1715		
	W:		
	D:		
	W:		
21			
BARTH sskr, Daniel Nicolaj			
B 29 aug 1810			
W Kragerø,			
Married: 18 mai 1845			
D 14 mai 1890			
W Kristiansand,			
KOEFTE, Maria Cathrine			
44			
	13 MØLLER kjp bok, Niels B	I Marr: 22 jun 1734	
	IB: 1738	ID: a 1740	
	IW: ssv Kragerø,	IW: ssv Kragerø,	
	I Marr: 12 des 1774	8 BØESEN, Marichen	
	ID: 1785	B: ccc 1715	
	IW: ssv Kragerø,	W:	
	D:		
	W:		
20 MØLLER, Anne Marie			
B: 6el7juni1782			
W: Kragerø,			
D: 29 mar 1815			
W: Kragerø,			
	12 KRAFT; bnd gbr, Even Je		
	16 KRAFT; oblm, Jens Evenl		
	IB: 1722	13 SHORTEGAARD, Magdalena	
	IW: ssv Eidsvoll,		
	I Marr: 1751		
19 KRAFT, Louise Cristence	ID: 1778	14 MOSS, Anders	
B: 1754	IW: Eik Bamble,		
W: Vinje,			
D: 1811	17 MOSS, Anne Maria		
W: Kragerø,	B: d 1729	15 UKJENT, Anne Malena	
	W: d Kongsberg,		
	D:		
	W: ..		

En liten oppdagelse.

Av Dag Straume

Når jeg besøker et museum, bruker jeg alltid å se særskilt grundig etter ting fra min heimbygd.

En gang jeg var på Aust-Agder museet i Arendal, oppdaga jeg flere ting fra Drangedal. Jeg spurte etter alle opplysninger om disse tingene. Da ble jeg vist alle kartotekkort over ting som var fra Drangedal. Blandt tingene var et mangletre og en ganske alminnelig tretallerken. (Eller kanskje det ikke er så alminnelig? Hvem har i dag en velbrukt tretallerken?) Begge disse tingene var innkommet til Aust-Agder museet 22/1-1901. Mangletreet var betalt med kr. 10,-. Selger til museet var emisær Jens Knutsen.

I folketellingen for 3/12 1900 ser vi at den gode Jens Knutsen bor på Dahle. Han er registrert som besøkende fra Arendal, emissær og møbelsnekker, født 1863. Han er altså 37 år gammel. Han er født i Holt og tilhørende Den Lutherske Frikirke. Han er blind. Han måtte vel slutte som møbelsnekker da han ble blind, og hadde behov for å tjene noen slanter på oppkjøpsvirksomhet ved siden av emissærvirksomheten.

Slik kan opplysninger fra ulike kilder trekkes inn og gi nye brikker i det puslespillet som slektsgranskning og lokalhistorie er.

SLEKTSHISTORIELAGET VESTFOLD/BUSKERUD

Vi vil nevne at vår forening har fått en nabo som allerede teller 200 medlemmer etter et års tilværelse, og flere av våre medlemmer som også har slekt i Vestfold har meldt seg inn i dette laget. De har også et medlemsblad som kalles "Gjallarhorn" og som kom med første nummer 1. juli i år. Laget har på sine møter alltid oppsatt en veggavis hvor medlemmene kan etterlyse navn og personer. Disse etterlysninger blir også trykt i medlemsbladet. Dette er et system som kan anbefales til etterfølgelse. Vi satte et spørsmål på veggavisa, og få dager etter at medlemsbladet kom, fikk vi en telefonoppringing med svar. Lagets adresse er: Leirfjellv.2 Buer 3135 Torød. Kontingent Kr. 100,- pr. år.

By- og bygdebøkene våre.
Presentert av Per Chr. Nagell Svendsen.

Artikkel 5: B Y G D E B O K F O R B A M B L E

Bamble har som de andre kommunene i Grenland sine egne bygdebøker. Fra tidligere kjenner vi til "Vegviser for Langesund, Bamble og Stathelle" med O. Bangen som redaktør. I 1930 utgav Bamble lærerlag G.K. Folkestad's "Bamble herred". Boka gav et utdrag av herredets historie og geografi. En tredje bok en kan vise til er Jac. Lund- Tangen's "Langesunds-boka" (til bruk i heimstadlæreundervisningen) som utkom i 1949.

De forannevnte bøkene er i dag svært vanskelige å få kjøpt. Det er heldigvis ikke de bygdebøkene som ble utgitt av Bamble kommune i 1968 og 1975. Det første bindet har som undertittel: "Gårdenes historie til omkring 1814". Det er den velkjente C.S. Schilbred (befatning med Eidanger- og Brevikbøkene) som er redaktør og forfatter av dette bindet.

Arbeidet med bygdebok for Bamble ble tilbudt ham i 1951. I sitt svarbrev på denne henvendelsen skrev Schilbred: "Bamble har alltid interessert meg sterkt. Det var emner fra Bamble jeg som ung student tok for meg da jeg begynte å skrive lokalhistorie, og i årenes løp har jeg samlet mye stoff om bygda".

Noe av dette var allerede presentert i avis- og tidsskrift - artikler, ved siden av at han hadde skrevet ei bok om Bamble Sparebank til 100- års jubileet i 1949. Nå ble det innsamling av stoff fra arkiver og personlig kontakt med folk rundt på gårdene som tok mest tid. Under arbeidet med boka tok Schilbred seg likevel tid til å holde foredrag i bygda, for på den måten å holde kontakt med folk i kommunen.

Med det store antall gårder i Bamble, skjønte en tidlig at stoffet om gårdenes historie måtte deles på to bind. Det første skulle da dekke tiden fram til 1814, mens den nyere tid skulle behandles i neste bind.

I den vidstrakte kommunen sier det seg selv at gårdenes beliggenhet har hatt mye å si for det daglige liv og virke. Det finnes gårder med et sterkt innlandspreg, og det finnes gårder hvor kontakten med sjøen har spilt en avgjørende betydning både næringsmessig og miljømessig.

Et særtrekk ved første bind av gårdshistorien, er nedtegningen av de segl som har vært brukt av gårdens eiere i eldre tid. Slegtshistorien er presentert integrert i gårdshistorien, ved siden av at det bakerst i boka er laget til 60 slekts-tavler.

Z. Zakariassen har fått æren (og gleden) av å føre gårdenes historie fram til vår tid (1950) i bind II av bygdebok for Bamble. (Han hadde også stor befatning med det første bindet.) Dette bindet kom på markedet i 1975 etter at Zakariassen på begynnelsen av 60- tallet hadde tatt på seg oppdraget.

I forordet peker Zakariassen på den sterke oppdelingen av gårdene i den perioden han skulle dekke. Det ble ca. 400 større og mindre enheter ved siden av ca. 300 husmannsplasser. Dette får en til å forstå at arbeidet må ha tatt tid.

Begge bindene er som undertittelen forteller gårdshistorie. Innholdsfortegnelsen (bare bind II) og registrene over person- og stedsnavn, gjør at en raskt kan finne fram til det stoffet en søker.

Det stoffet som en ser på som ren bygdehistorie og trekk fra bygdelivet, finner en ikke for seg selv - slik som i mange andre bygdebøker. Dette er stoff som er sammenfattet med gårds- og slektshistorien.

På innsida av permene finner vi et interessant kartblad med tittelen: "Fra Bamble gjennom årene". Her er noen av de størst gårdene tegnet inn. Dessuten er navnene på en rekke kjente personer tatt med. Her skal bare nevnes: Heuch Rømer Schweigaard (Masterød), Halvor Henrikssøn Mo (Mo), bygdas representant ved valget av Eidsvoldsmenn i 1814, Løvenskiold (Ravnes) og Sogneprest G.A. Lammers (Ibsens modell i Brand).

Det er på det samme kartet også merket av forskjellige næringer i bygdene, - så som: bergverksdrift (Herre og Tråk), skipsbygging (Skjerke), trekullbrenning (Nenset), saltverk (Langøya og Hafsund) ved siden av primærnæringene jordbruk, skogbruk, jakt og fiske som er antydnet en rekke steder.

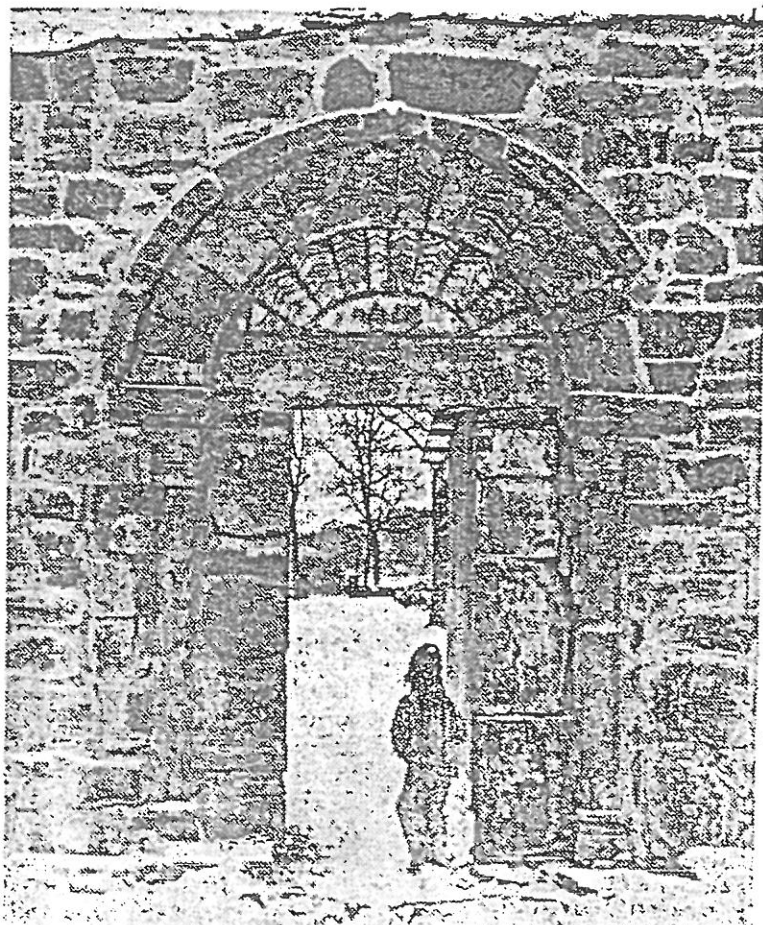
Noen av de betydeligste historiske minnesmerkene er også tatt med i stikkordsform. Ved hjelp av registeret kan en finne fram i bøkene for å lese mer om de sakene som måtte interessere mest. Det gjelder kanskje de 15 gravhaugene på Nenset eller ruinene ved Bamble kirke. En sak å merke seg, er at allerede på 1500- tallet ble det drevet bergverksdrift på Tråk. Dette førte til at tømmeret ikke bare ble brukt som byggemateriale, men også brent til trekull som senere ble brukt til oppvarming ved smelting av malm.

I 1701 kan vi lese om en falskmyntner på Melby. En navngitt person begynte selv å lage penger for å bedre på økonomien sin. Denne forretningen gikk imidlertid ikke så bra. Han ble oppdaget og fikk en streng dom som fortalte at han skulle mist "ære, liv og gods". Lovbryteren kom seg i mellomtiden unna. Han tok sin båt og drog ut.

Alle gårdsnavnene har sitt opphav og sin spesielle betydning. Bygdebøkene forteller gjerne om dette. Så også med bygdebøkene for Bamble. Et navn kan det være interessant å belyse noe nærmere i denne forbindelsen. Det gjelder det navnet som er blitt stående på kommunen i sin helhet, - nemlig Bamble.

Den gamle formen av Bamble er Bamblin som er sammensatt av bambl og vin. Stammen som med tiden er gått over til å bli bygdenavn, har muligens sammenheng med folkespråkets ord for navle, - bembel. Navnet kan først ha vært brukt om et isolert høydeparti. Bygdenavnet Bamble kan således forklares som et område hvor det kuperte terrenget består av mange mindre daler som krysser hverandre.

For dem som måtte være interesserte i å skaffe seg bygdebøkene for Bamble, er det liten hjelp i å gå til en bokhandler. Disse bøkene er nemlig i kommisjon hos Bamble og Langesund Sparebank. For videre opplysning kan nevnes at bøkene kan kjøpes eller bestilles gjennom filialen på Stathelle.

Kirkeruinene i Bamble er velkjente for alle som har reist E 18 mot Sørlandet. Her en vakker portal i de gamle murene.

L A G S N Y T T .
=====

Så er sommeren på hell for i år også, eller for å si det som Alf Prøysen: " Når nettene blir lange og kulda setter inn - -", da er det godt å sitte i ovnskroken med slektsgranskingen.

Først om det som har skjedd på foråret.

Vårt årsmøte ble holdt i Velferdens lokaler, Porsgrunn, 17. mars. Frammøtet var godt. Det var Stian Henneseid som holdt kveldens foredrag over emnet: " Halvard Gråtopp og bondeopprøret i 1438."

Etter årsmøtet har styret denne sammensetning: Formann Torbjørn Aasetre. Nestformann: Thor Gundersen. Sekretær: Jan Christensen. Kasserer: Alf Granly. Arkivar: Roar F. Nesse. Styremedlemmer: Gunnlaug Aasetre og Nicolay B. Floor. Vararepr. til styret: Lisbeth Meistrand og Steinar Larsen.

Revisorer: Frank Beier og Birger A. Øvrum.

Valgkomite: Olav V. Landsverk, Thor A. Wiersdalen og Olav Helstad.

Lørdag 4. juni ble det arrangert en busstur til Universitetsbiblioteket i Oslo. Det var ca. 20 stk. som var med på turen. På U.B. ble vi mottatt av Gunnar Christie Wasberg. Det er vel ingen som kjenner U.B. som han, og vi fikk en utmerket omvisning.

Våre informasjonskvelder på Porsgrunn bibliotek i vårseksjonen var godt besøkt, og vi vil også nå i høst ha denne informasjon med hjelp til selvhjelp på biblioteket, samtidig som det er anledning til å låne fra vårt arkiv for medlemmene. Denne informasjonstjeneste er hver 1. og 3. torsdag i månedene sept. okt. og nov. fra kl.18.00 til kl. 20.00, se også oppslag i Porsgrunn bibliotek.

Vår sekretær laget i våres en budstikke for Ættehistorielaget med informasjon om lagets-og styrets arbeide, og kungjøringer om møter o.s.v. Det er meningen at denne skal følges opp med flere i året eller når det er behov.

Jeg vil også minne om vårt spørreskjema " Hvem forsker hva "? og at dette blir sendt vår sekretær snarest så vi får satt opp en liste over dette.

Til slutt den gamle oppfordring til medlemmene om bidrag og spørsmål eller svar på tidligere spørsmål til vårt medlemsblad.

Form.